



**RIIGIHANGETE  
VAIDLUSTUSKOMISJON**

**OTSUS**

|                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vaidlustusaja number</b>      | 153-26/310484                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Otsuse kuupäev</b>            | 13.08.2026                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Vaidlustuskomisjoni liige</b> | Ulvi Reimets                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Vaidlustus</b>                | Osaühingu Vikken vaidlustus Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti riigihankes „Juuli tn 4 asuvate treening/spordisaali, garderoobide, koridorite ja duširuumide remonditööd“ (viitenumber 310484) ühispakkujate Osaühing Vikken ja Osaühing BildCom pakkumuse tagasi lükkamise otsusele |
| <b>Menetlusosalised</b>          | Vaidlustaja, Osaühing Vikken, esindaja Viktor Petrov<br>Hankija, Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet, esindaja vandeadvokaat Andrei Matvejev                                                                                                                                           |
| <b>Vaidlustuse läbivaatamine</b> | Kirjalik menetlus                                                                                                                                                                                                                                                                         |

**RESOLUTSIOON**

1. RHS<sup>1</sup> § 192 lg 3 p-i 7 alusel jätta läbi vaatamata Osaühingu Vikken taotlus tunnistada ühispakkujate Osaühing Vikken ja Osaühing BildCom pakkumus vastavaks ja ennistada see hankemenetlusse.
2. RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel
  - 2.1. Jätta Osaühing Vikken vaidlustus rahuldamata.
  - 2.2. Mõista Osaühingult Vikken Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti kasuks välja tema lepingulise esindaja kulud 2213,40 eurot (käibemaksuga).
  - 2.3. Jätta Osaühingu Vikken vaidlustusmenetluse kulud tema enda kanda.

**EDASIKAEBAMISE KORD**

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

**JÕUSTUMINE**

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

---

<sup>1</sup> riigihangete seadus

## ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 11.05.2026 avaldas Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet (edaspidi Hankija) riigihangete registris lihthankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Juuli tn 4 asuvate treening/spordisaali, garderoobide, koridorite ja duširuumide remonditööd“ (viitenumber 310484) (edaspidi Hange) hanketeate.

2. 22.07.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Osaühing Vikken (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 20.07.2026 otsusele lükata ühispakkujate Osaühing Vikken ja Osaühing BildCom pakkumuse tagasi.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 27.07.2026 kirjaga nr 12.2-10/153 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 30.07.2026 ja neile vastamiseks 04.08.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja vastuse vaidlustuskomisjoni 28.07.2026 nõudele Hankija. Hankija on tähtaegselt esitanud esindaja tasu välja mõistmise taotlused.

Peale 04.08.2026 esitatud Vaidlustaja seisukoht pole tähtaegne ja vaidlustuskomisjon jätab selle tähelepanuta.

## MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Osaühing Vikken**, põhjendab taotlust järgmiselt.

4.1. Hankija tegi otsuse lükata ühispakkujate Osaühing Vikken ja Osaühing BildCom (edaspidi Ühispakkujad) pakkumus tagasi RHS § 115 lg 8 alusel, väites, et Ühispakkujate selgitused ei kõrvaldanud kahtlust põhjendamatult madala maksumuse osas ning et esitatud kulude struktuur ületab maksumustabelis esitatud maksumusi.

Vaidlustaja ei nõustu Hankija otsusega.

4.2. Hankija on jätnud Ühispakkujate selgitused sisuliselt hindamata ja teinud meelevaldse järelduse.

Hankija väide, et esitatud kulude struktuur ületab maksumustabeli ridu, põhineb Hankija enda poolt tehtud hindamisveal ning Ühispakkujate poolt 18.06.2026 esitatud pakkumuse maksumuse üldiste selgituste ja 29.06.2026 esitatud täiendava selgituskirja täielikul eiramisel.

Ühispakkujad selgitasid oma 29.06.2026 vastuses ammendavamalt, et kulude näiline kandumine või suurenemine tulenes otseselt Hankija esitatud küsimuste struktuurist. Kuna Hankija küsimused puudutasid korraga mitut pakkumuse positsiooni, esitasid Ühispakkujad detailse kalkulatsiooni positsioonide kaupa summeerituna, et tagada ülevaatlikkus (nt küsimus nr 1 hõlmas maksumustabeli positsioone 5 ja 6 kokku; küsimus nr 2 hõlmas positsioone 9 ja 10 kokku).

Ühispakkujad kinnitasid ja kinnitavad ka praegu, et kõik esitatud andmed vastavad täielikult maksumustabeli ridadele, lõplik pakkumuse kogumaksumus on absoluutne, siduv, sisaldab kõiki vajalikke kulusid ning tagab hankelepingu nõuetekohase ja kvaliteetse täitmise.

**4.3.** Hankelepingu tingimuste kohaselt ei ole ette nähtud avansse ega vahemakseid enne tööde täielikku lõpetamist ja vastuvõtmist. Ühispakkujad teostavad kõik remonditööd täies mahus oma vahenditest ning Hankija tasub tööde eest alles pärast objekti edukat üleandmist. See asjaolu välistab täielikult Hankija finantsriskid ning kinnitab Ühispakkujate majanduslikku suutlikkust ja valmisolekut täita lepingut pakutud hinnaga. Hankija ei ole välja toonud ühtegi sisulist ega tehnilist argumenti, mis tõendaks, et objekt jääks esitatud maksumusega ehitamata.

Kuna Hankija jättis tähelepanuta Ühispakkujate põhjendused nii 18.06.2026 kui ka 29.06.2026 esitatud selgitustes ega andnud mingit tagasisidet viimati esitatud andmetele, rikkus Hankija uurimisprintsipi ja kaalutlusõiguse teostamise nõudeid. Hankija otsus on motiveerimata ja tugineb ekslikul faktilisel asjaolul.

Lükates tagasi majanduslikult soodsaima (kõige madalama hinnaga) pakkumuse puuduliku ja väära kontrolli tulemusena, rikub Hankija RHS § 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid - eelkõige hankija rahaliste vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise põhimõtet ning pakkujate võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet.

**4.4.** Vaidlustaja 29.07.2026 täiendavad seisukohad.

**4.4.1.** Hankija väide, et Ühispakkujad jättis järelepärimistele sisuliselt vastamata või esitas puudulikku teavet, ei vasta tõele.

Vastuses Hankija 17.06.2026 päringule vastasid Ühispakkujad ammendavalt kõikidele esitatud küsimustele. Muu hulgas edastasime kokku 15 dokumenti, sealhulgas kõik nõutud dokumendid ja tõendid päringus nimetatud materjalide maksumuse ning tehniliste omaduste kohta. Lisaks pakkusime välja mõned mõistlikud tehnilised lahendused, mis lihtsustavad tööde teostamist, tagades samal ajal tööde kõrge kvaliteedi säilimise ja vastavuse hanke eesmärkidele.

25.06.2026 Hankija pöördumine ei sisaldanud tegelikult ühtegi uut sisulist küsimust. Sellest hoolimata esitasid Ühispakkujad riigihangete registri (RHR) kaudu ametliku vastuse, mis avaldati RHR-is 29.06.2026. Selles selgitustes avasime üksikasjalikult oma madala pakkumuse maksumuse hinnakujunduse loogika ja tõestasime selle majanduslikku põhjendatust. Kinnitasime ja kinnitame veel kord, et meie pakkumuse kogumaksumus on täiesti realistlik, sisaldab kõiki riigihankelepingu nõuetekohaseks täitmiseks vajalikke kulusid ning tagab lepingu kvaliteetse täitmise. Hankija ei ole nendele põhjalikele selgitustele sisulist vastust andnud, vaid otsustas pakkumuse formaliseeritud ettekäändel tagasi lükata.

**4.4.2.** Kuna Ühispakkujad esitasid nii materjalide hinnapakumised, tehnilised põhjendused kui ka hinnakujunduse loogika, oli Hankijal olemas kogu vajalik teave pakkumuse edukaks tunnistamiseks. Selgituste ignoreerimine ja pakkumuse mehaaniline tagasilükkamine rikub RHS § 3 lg 1 p-des 2 and 3 sätestatud pakkujate võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ning konkurentsi efektiivse ärakasutamise üldpõhimõtteid.

**5.** Hankija, Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet, vaidleb vaidlustusele vastu.

**5.1.** Tähtaegselt esitati seitse pakkumust: BBK OÜ pakkumus maksumusega 112 231,89 eurot ilma käibemaksuta, Osaühing Vikkeni ja Osaühingu BildCom ühispakkumus maksumusega 59 790,00 eurot ilma käibemaksuta, Head Tööd OÜ pakkumus maksumusega 85 038,00 eurot ilma käibemaksuta, Osaühingu POLICERT ja Osaühingu Gradiens ühispakkumus maksumusega 140 008,00 eurot ilma käibemaksuta, Proffsistem OÜ pakkumus maksumusega 117 010,20 eurot ilma käibemaksuta, OÜ Antek Ehitus pakkumus maksumusega 111 792,00 eurot ilma käibemaksuta ning TEIWAZ EHITUS GROUP OÜ pakkumus maksumusega 126 623,00 eurot ilma käibemaksuta.

Hindamiskriteeriumiks oli pakkumuse maksumus osakaaluga 100%.

Hankija lükkas Ühispakkujate pakkumuse RHS § 115 lg 8 alusel tagasi, kuna pakkujate esitatud selgitused ei kõrvaldanud Hankija kahtlust pakkumuste põhjendamatult madala maksumuse suhtes. Seejärel tunnistati edukaks OÜ Antek Ehitus pakkumus maksumusega 111 792,00 eurot ilma käibemaksuta. Samuti otsustas Hankija jätta OÜ Antek Ehitus hankemenetlusest kõrvaldamata ja kvalifitseerida ta esitatud tõendite alusel.

**5.2.** Vaidlustus tugineb sisuliselt väitele, et Ühispakkujate esitatud selgitused kinnitasid pakkumuse maksumuse põhjendatust ning Hankijal puudus alus järeldada, et pakkumuse maksumus oli põhjendamatult madal.

Hankija vaidleb vastu. Ühispakkujate esitatud selgitused ei kõrvaldanud Hankijal tekkinud põhjendatud kahtlust pakkumuse maksumuse usaldusväärsuse suhtes ning Hankijal oli alus lükata Ühispakkujate pakkumus RHS § 115 lg 8 alusel tagasi.

**5.2.1.** Esialgne järelepärimine pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimiseks esitati Ühispakkujatele 17.06.2026 ning sellele vastasid Ühispakkujad 18.06.2026.

17.06.2026 järelepärimisega palus Hankija Ühispakkujatel RHS § 115 alusel esitada kirjalikud selgitused ning neid kinnitavad tõendid pakkumuse maksumuse kujunemise kohta. Samas järelepärimises palus Hankija teise küsimusena esitada selgitused maksumustabeli SAAL 133 valitud positsioonide kohta.

18.06.2026 ei esitanud Ühispakkujad selgitusi pakkumuse maksumuse põhjendatuse kohta. Vaidlustaja piirdus üksnes vastusega teisele küsimusele, esitades erinevate ehitusmaterjalide pakkujate hinnapakumused ja selgituse maksumustabeli 5. positsiooni, so „Saal 133 aluspõranda konstruktsiooni asendamine“, kohta.

Ühispakkujate vastus ei sisalda pakkumuse maksumuse põhjendatuse selgitusi RHS § 115 lg 7 tähenduses. Tegemist oli üksnes vastusega 17.06.2026 järelepärimise teisele küsimusele ehk maksumustabeli mõne positsiooni selgitamisega. Ka selles osas olid esitatud selgitused iseenesest ebapiisavad, kuna „selgitus“ tähendab, et pakkuja esitab positsioonide maksumuse kujunemise sisulised selgitused, mitte üksnes materjalide hinnapakumused.

Hankija juhtis sellele asjaolule, so pakkumuse maksumuse põhjendatust puudutavate selgituste esitamata jätmisele, Ühispakkujate tähelepanu 25.06.2026 järelepärimises. Ühispakkujad sellele järelepärimisele ei vastanud.

29.06.2026 Ühispakkujate esitatud selgitused on ilmselgelt täiendav vastus 17.06.2026

järelepärimisele, milles Ühispakkujad selgitavad täiendavalt maksumustabeli positsioone 5 ja 9, vastates sisuliselt 17.06.2026 järelepärimise teisele küsimusele. Samas ei esita Ühispakkujad selles vastuses ühtegi sisulist selgitust pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse kohta, so RHS § 115 lg 5 tähenduses nõutavaid selgitusi.

**5.2.2.** RHS § 3 sätestab erinevad põhimõtted, mida tuleb riigihanke korraldamisel järgida. Samal ajal on kohtupraktikas korduvalt rõhutatud, et RHS § 3 p-st 3 saab tuletada hankija üldise kohustuse kontrollida, et edukaks ei tunnistataks pakkumust, mille maksumus on põhjendamatult madal. Muu hulgas ei riku põhjendamatult madala maksumusega pakkumuste tagasilükkamine RHS § 3 p-des 3 ja 5 sätestatud konkurentsi efektiivse ärakasutamise ning rahaliste vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise põhimõtet. RHS § 3 p 5 kohaselt peab hankija sõlmima hankelepingu parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel ning puudub vaidlus selle üle, et madalaim hind ei taga vältimatult head kvaliteeti.

**5.3.** Hankija 30.07.2026 täiendavad seisukohad.

**5.3.1.** Nõue tunnistada kehtetuks Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti otsus Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamise kohta on puudulik, kuna selle nõude rahuldamine sellises sõnastuses ei muudaks vaidlusaluse otsuse teisi osi kehtetuks.

Mis puudutab nõuet kohustada Hankijat hindama Ühispakkujate pakkumuse vastavust (tunnistama pakkumus vastavaks), siis on see põhjendamatu, kuna vaidlusaluses otsuses on selgelt märgitud, et Ühispakkujate pakkumus on tunnistatud vastavaks.

**5.3.2.** 17.06.2026 esitas Hankija Ühispakkujatele järelepärimise, millele olid eraldi failina lisatud Hankija küsimused Ühispakkujatele.

Selle faili teises osas (küsimus nr 2) palutakse selgitust maksumustabeli „SAAL 133“ valitud positsioonide kohta ja märgitakse, millised positsioonid vajavad selgitamist.

18.06.2026 vastasid Ühispakkujad järelepärimisele ja esitasid vastuse lisana eraldi selgituste faili (fail nimega „selgitused.pdf“), milles selgitas 1. küsimusele vastates järgmist: „*Käesolevaga esitame RHS § 115 alusel detailse ülevaate, hinnakalkulatsioonid ja selgitused spordisaali (üldpind ca 250 m<sup>2</sup>) ning kaasnevate ruumide remonditööde maksumuse kujunemise kohta. Meie pakkumuse konkurentsivõimeline ja realistlik hind põhineb tööprotsesside säästlikul planeerimisel, materjalide taaskasutusel oma tarbeks ja optimeeritud tehnilistel lahendustel (RHS § 115 lg 7 punktid 1 ja 2). Kirjalikule selgitusele lisame dokumendid võtmematerjalide kohta ja tehnilis-majandusliku põhjenduse OSBplaatide kasutamise otstarbekuse kohta aluspõrandas.*“

Ülejäänud dokumendid ja selgitused puudutavad saali 133 ehitamisel kasutatavate materjalide tootjate hinnapakumusi, samuti koridoride ja garderoobide valgustust.

Lisa 2 „Pakkumuse maksumusetabel“ ja tehnilise kirjelduse lisa 1 „Ruumiplaan“ näitavad, et saal 133 on osa objektist, kusjuures objekti teised osad - garderoobid ja koridorid - on pindalalt praktiliselt sama suured kui saal.

**5.3.3.** Järelepärimise tekstist nähtub selgelt, et Hankija soovis lisaks pakkumuse kogumaksumuse üldisele põhjendusele vastuseid konkreetsete positsioonide kohta.

Järelepärimises nimetatud positsioonide kogumaksumus moodustab vähem kui poole pakkumuse kogumaksumusest. Hankija esitas küsimused Ühispakkujate maksumustabeli järgmiste positsioonide kohta; nende positsioonide osakaal pakkumuse kogumaksumuses on järgmine:

Saal 133, positsioonid 5, 6, 7, 8, 9, 11 ja 12: 22 520,00 eurot;

Garderoob 113, positsioon 18: 140,00 eurot;

Garderoob 117, positsioon 25: 140,00 eurot;

Garderoob 123, positsioon 32: 140,00 eurot;

Garderoob 124, positsioon 39: 140,00 eurot;

Koridorid 106, 112, 118 ja 128, positsioon 44: 320,00 eurot;

Duširuum 114, positsioon 55: 140,00 eurot;

Duširuum 122, positsioon 66: 160,00 eurot;

Duširuum 125, positsioon 77: 140,00 eurot.

Kogumaksumus: 23 840,00 eurot ilma käibemaksuta.

Ühispakkujate pakkumuse kogumaksumus ilma käibemaksuta on 59 790,00 eurot.

$$59790 / 23840 \times 100 = 39,87\%.$$

Seega moodustavad nimetatud positsioonid 39,87% pakkumuse kogumaksumusest ilma käibemaksuta.

Ühispakkujad pidid selgitama nii konkreetseid positsioone kui ka üldiselt pakkumuse maksumuse põhjendatust, kuid Ühispakkujate vastus ei olnud täielik ning oli puudustega (lisana on esitatud vastutava spetsialisti selgitused). Selles olukorras esitas Hankija 25.06.2026 täiendava järelepärimise, mis jäeti vastusetä.

## VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlustaja on esitanud järgmised taotlused:

- 1) tunnistada kehtetuks Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti otsus ühispakkujate Osaühingu Vikken ja Osaühingu BildCom pakkumuse tagasilükkamise kohta RHS § 115 lg 8 alusel;
- 2) tunnistada ühispakkujate Osaühing Vikken ja Osaühing BildCom pakkumus vastavaks ja ennistada see hankemenetlusse.

Vaidlustuskomisjonile jääb arusaamatuks Hankija väide, et *nõue tunnistada kehtetuks Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti otsus Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamise kohta on vormiliselt puudulik, kuna selle nõude rahuldamine sellises sõnastuses ei muudaks vaidlusaluse otsuse teisi osi kehtetuks.*

Vaidlustaja on vaidlustanud Hankija otsuse, millega Ühispakkujate pakkumus tagasi lükati. Juhul, kui vaidlustuskomisjon asub seisukohale, et see otsus on RHS-iga vastuolus ja tunnistab selle kehtetuks, siis peab Hankija viima kõik teised otsused vaidlustuskomisjoni jõustunud otsusega kooskõlla<sup>2</sup>. Mis tähendab seda, et Hankija peab uuesti kontrollima Ühispakkujate

---

<sup>2</sup> RHS § 200 lg 6 - vaidlustuse rahuldamisel on vaidlustuskomisjoni otsus hankijale täitmiseks kohustuslik. Hankija on kohustatud viima kõik oma riigihanke käigus tehtud otsused kooskõlla 6 (15)

pakkumuse maksumuse põhjendatust ja juhul, kui Ühispakkujate pakkumust RHS § 115 lg 8 alusel tagasi ei lükata, tunnistama kehtetuks eelmise pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse ja tunnistama edukaks Ühispakkujate pakkumuse.

Mis aga puudutab teist Vaidlustaja taotlust, siis see jääb läbi vaatamata. Vaidlustuskomisjonile pole antud seadusega pädevust tunnistada pakkumust vastavaks ega ka ennistada pakkujat/pakkumust hankemenetlusse. Hankemenetlust viib läbi hankija.

7. RHS § 125 lg 5 kohaselt *lihthankemenetluse läbiviimisel järgib hankija käesoleva seaduse 1. peatükis ning §-des 77, 81 ja 82 sätestatud. Pakkumuste või taotluste esitamise tähtaja pikendamisel käesoleva seaduse § 82 lõike 1 alusel arvestab hankija käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud vastavat minimaalset tähtaega. Hankija kohaldab lihthankemenetluse läbiviimisel käesoleva seaduse §-des 85, 110–112, 114–117 ja 119 sätestatud, kui riigihanke alusdokumentides ei ole sätestatud teisiti.*

Vaidlust ei ole selles, et Hankes RHS § 115 kohaldub.

8. Hanke lisa 1 „Tehniline kirjeldus“ p-i 2 järgi on tööde objektiks on Narvas Juuli tn 4 hoones paiknev treening-/spordisaal ning sellega seotud garderoobide, duširuumide ja sanitaarse abiruumide remonditööd.

Tööpiirkond hõlmab eelkõige järgmisi ruume:

| Ruumi nr                                               | Ruum                                         | Põhiline tööde iseloom                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 133                                                    | Saal                                         | põrandakonstruktsiooni täielik vahetamine koos uute laagide paigaldusega sammuga 400 mm ja põranda täispunnlauaga 28 x 145 mm; rullmaterjalina tarnitava kummipõrandakatte paigaldus; seinad/lagi, sh sh saalis nähtavate ventilatsioonitorude/-kanalite puhastamine ja värvimine; valgustus, elekter ja inventar |
| 113, 117, 123, 124                                     | Garderoobid                                  | täielik remont: põrandad, niiskuskindlad ripplaed, seinad, valgustus, ukSED ja mööbel                                                                                                                                                                                                                             |
| 114, 122, 125                                          | Duširuumid                                   | täielik remont: hüdroisolatsioon, põrandad, seinad, laed, vesi, kanalisatsioon ja sanitaartehnika                                                                                                                                                                                                                 |
| 115, 116, 119, 120, 121, 126, 127 ja seotud läbiviigud | Sanitaarsed abiruumid / tehnilised ühendused | vajalikud vee-, kanalisatsiooni-, elektri- ja viimistlusühendused tööpiirkonna ulatuses                                                                                                                                                                                                                           |
| 106, 112, 118, 128                                     | Koridorid / tööpiirkonnaga                   | seinte värvimine,                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

vaidlustuskomisjoni jõustunud otsusega. Hankija sõlmitud hankelepings, mis on vastuolus vaidlustuskomisjoni otsusega, on tühi.

|  |                     |                                                                                                                                                                                                                                               |
|--|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | seotud koridoriosad | olemasolevate nähtavale jäävate radiaatorite ja toruosade värvimine, ripplae paigaldamine ning töödega kahjustatud pindade taastamine vajalikus mahus; koridori 118 ja saali 133 vahelise ukse asendamine lukustatava metalluksega, valgustus |
|--|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Hanke lisa 2 „Pakkumuse maksumustabel“ (edaspidi Maksumustabel) nägi ette maksumuse esitamise tööosade kaupa. Hankija oli Maksumustabelis toonud iga ruumi kohta tööosad ja lisaks nõudnud üldkulude esitamist.

Ühispakkujad on oma pakkumuses maksumustega täidetud Maksumustabeli esitanud.

9. Kuigi käesolevas asjas pole vaidlust selles, kas Hankija pidi või ei pidanud Ühispakkujate poole RHS § 115 lg 1 alusel pöörduma, peab vaidlustuskomisjon vajalikuks märkida, et Hanke eeldatav maksumus 120 967 eurot ja enamiku pakkujate esitanud maksumused näitavad, et Hankija pidi küsima Ühispakkujatelt maksumuse kohta selgitusi.

Hankijal tekkis kahtlus Ühispakkujate pakkumuse maksumuse 59 790,00 eurot ilma käibemaksuta põhjendatuse osas ja Hankija on 17.06.2026 on Hankija pöördunud RHS § 115 lg 1 alusel Ühispakkujate poole<sup>3</sup>:

*„Hankija hinnangul võib teie poolt esitatud pakkumuse maksumus olla hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal. Arvestades teie pakkumuse maksumust võrreldes teiste pakkujate pakkumustega, on hankijal tekkinud põhjendatud kahtlus teie poolt esitatud pakkumuse maksumuse põhjendatuse ja realistlikkuse osas, sealhulgas arvestades hankelepingu esemeks olevate tööde mahtu, teenuse sisu ning ehitustööde eeldatavat teostamise perioodi. RHS § 115 lg 1 kohaselt, kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust. Pakkuja on kohustatud esitama selgituse hankijale viie tööpäeva jooksul vastava nõude saamisest arvates.*

*RHS § 115 lg 7 järgi pakkumuse madal maksumus võib olla põhjendatud eelkõige: 1) tootmisprotsessi, teenuse osutamise või ehitusmeetodi säästlikkusega; 2) pakkuja valitud tehnilise lahendusega või erakordselt soodsate tingimustega, mis on pakkujale hankelepingu täitmiseks kättesaadavad; 3) asjade, teenuste või ehitustööde ainulaadsusega; 4) hankelepingu täitmise kohas kehtivate keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonda reguleerivate pakkuja või alltöövõtja täidetavate sätetega; 5) pakkuja võimalusega saada riigiabi.*

*Tulenevalt eeltoodust ja juhindudes RHS §-st 115 palume esitada kirjalikud selgitused ning neid kinnitavad tõendid teie pakkumuse maksumuse kujunemise kohta.*

*1. Selgitustaothus maksumustabeli SAAL 133 valitud positsioonide kohta*

*Palume esitada täiendavad selgitused ja põhjendused maksumustabeli jaotise „SAAL 133“ järgmiste positsioonide maksumuste kohta: 5, 6, 7, 8, 9, 11 ja 12.*

*Palume esitada nimetatud positsioonide kohta detailne eelarve / hinnakalkulatsioon, millest*

<sup>3</sup> Sõnumi ID 1105773

oleks selgelt näha valitud materjalid, nende tehnilised andmed, kogused, ühikud, ühikhinnad ja kogumaksumused, samuti tööjõukulu, arvestatud töömaht, kasutatud ühikhind või tunnihind, abimaterjalide, kinnitusvahendite, transpordi, demonteerimise, jäätmete äraveo/utiliseerimise ning muude tööde teostamiseks vajalike kõrvalkulude maksumus.

Palume täpsustada järgmised positsioonid:

5. Põrandakonstruktsiooni täielik vahetamine — palume eraldi välja tuua olemasoleva põrandakonstruktsiooni demonteerimise, jäätmete äraveo/utiliseerimise, uute laagide, põranda täispunnlauda  $28 \times 145$  mm, kinnitusvahendite, abimaterjalide ja paigaldustööde maksumuse.

6. Põranda täispunnlauast aluspinna puhastamine, kruntimine ja ettevalmistus kummipõrandakatte paigaldamiseks — palume täpsustada kasutatavad materjalid, nende kogused, ühikhinnad, töömaht ja tööjõukulu.

7. Kummipõrandakatte tarne ja paigaldus — palume täpsustada konkreetne arvestatud materjal, sh tootja, toote nimetus/mudel, paksus, tehnilised näitajad, kogus, ühikhind ja kogumaksumus. Samuti palume välja tuua liimi, vuukide/ühenduste, servade ja üleminekute lahenduste ning paigaldustööde maksumuse.

8. Seinte remont ja viimistlus, sh nähtavate ventilatsioonitorude/-kanalite puhastamine ja värvimine — palume täpsustada tööde maht, arvestatud pinnad, kasutatavad materjalid, värvisüsteem, kogused, ühikhinnad ja tööjõukulu. Ventilatsioonitorude/-kanalite puhastamine ja värvimine palume näidata eraldi.

9. Lae remont ja viimistlus — palume täpsustada tööde maht, arvestatud pinnad, kasutatavad materjalid, kogused, ühikhinnad ja tööjõukulu.

11. Valgustus ja elektritööd — palume täpsustada valitud valgustite tootja, mudel, tehnilised näitajad, kogus, ühikhind ja kogumaksumus.

Palume kinnitada, et LED valgustite tööiga on vähemalt 50 000 tundi.

Samuti palume selgitada, kas hind sisaldab valgustiheduse arvutust või tootjapõhist valgustuslahenduse kontrolli, vajalikke kaabeldus- ja ühendustöid, paigaldustöid, elektripaigaldise mõõteprotokolle ning vajadusel valgustiheduse kontrollmõõtmisi.

12. Serva-, ülemineku- ja kaitseprofiilid — palume täpsustada profiilide tüüp, kogus, ühikhind, paigalduskohad ja paigaldustööde maksumus.

13. Koridori 118 ja saali 133 vahelise ukse asendamine metalluksega — palume põhjendada positsiooni maksumust ning täpsustada ukse tüüp, mõõdud, tootja või arvestatud samaväärne toode, lukustus, olemasoleva ukse demonteerimise, uue ukse paigaldamise, viimistlustööde ja muude vajalike tööde maksumus. Samuti palume kinnitada, et hind sisaldab kõiki tehnilises kirjelduses nõutud töid ja materjale ukse kasutusvalmis paigaldamiseks.

Palume kinnitada, et nimetatud positsioonide hinnad sisaldavad kõiki tehnilises kirjelduses nõutud töid, materjale, tööjõukulu, abimaterjale, transporti, demonteerimist, jäätmekäitlust, paigaldust, viimistlust, kontrolltoiminguid ja dokumentatsiooni, mis on vajalikud tööde terviklikuks ja kasutusvalmis lõpetamiseks.

2. Selgitustaotlus valgustuse ja elektritööde maksumuste kohta

Palume esitada täiendavad selgitused ja põhjendused maksumustabelis toodud valgustuse ja elektripaigaldistega seotud positsioonide maksumuste kohta, välja arvatud saali 133 positsioon 11.

Käesolev selgitustaotlus puudutab järgmisi positsioone:

18. Garderoob 113 — Valgustus ja elektripaigaldised

25. Garderoob 117 — Valgustus ja elektripaigaldised

32. Garderoob 123 — Valgustus ja elektripaigaldised

39. Garderoob 124 — Valgustus ja elektripaigaldised

44. Koridorid 106, 112, 118 ja 128 — Valgustus

55. Duširuum 114 — Valgustus ja elektripaigaldised

66. Duširuum 122 — Valgustus ja elektripaigaldised

77. Duširuum 125 — Valgustus ja elektripaigaldised

Palume esitada nimetatud positsioonide kohta detailne eelarve / hinnakalkulatsioon, millest oleks iga positsiooni kohta selgelt näha: 1. valitud valgustite tootja, mudel, tüüp ja tehnilised näitajad; 2. valgustite kogus, ühikuhind ja kogumaksumus;

3. kinnitus, et arvestatud LED-valgustite tööiga on vähemalt 50 000 tundi;

4. kinnitus, et valgustid sobivad vastava ruumi kasutusotstarbe, niiskuskooormuse ja ruumiklassiga;

5. kasutatavate lülitite, kaablite, harukarpide, kinnituste ja muude elektrimaterjalide nimetused, kogused, ühikhinnad ja kogumaksumused;

6. tööjõukulu, sh arvestatud töömaht ja kasutatud ühikuhind või tunnihind;

7. kas hind sisaldab valgustiheduse arvutust või tootjapõhist valgustuslahenduse kontrolli; 8.

kas hind sisaldab elektripaigaldise mõõteprotokollide koostamist;

9. kas hind sisaldab vajadusel valgustiheduse kontrollmõõtmisi;

10. transporti, abimaterjalide ja muude tööde teostamiseks vajalike kõrvalkulude maksumus.

Duširuumide 114, 122 ja 125 puhul palume eraldi kinnitada, et hinnas arvestatud valgustid ja elektripaigaldised sobivad märgadesse ruumidesse ning vastavad nõutavale kaitseastmele ja kasutustingimustele. Palume kinnitada, et nimetatud positsioonide hinnad sisaldavad kõiki tehnilises kirjelduses nõutud töid, materjale, tööjõukulu, abimaterjale, paigaldust, ühendamist, kontrolltoiminguid ja dokumentatsiooni, mis on vajalikud valgustuse ja elektripaigaldiste nõuetekohaseks ning kasutusvalmis üleandmiseks.

Pöörame tähelepanu, et seletused peavad sisalduma vastused kõikidele RHS §115 lg-s 7 määratud nõuetele. Seletuste andmisel palume vastata sisuliselt, argumenteeritult, lisades vestvad tõendid ja arvutused. VAKO ja kohtupraktika järgi peab pakkumuse maksumuse kontroll olema sisuline, mitte üksnes formaalne. Pakkuja peab kontrolli käigus hankijale veenvalt ära põhjendama ja tõendama, et pakkumuse sedavõrd madal hind katab kõik teenuse osutamise kulud ning tegemist ei ole alapakkumusega. Juhime tähelepanu, et juhul, kui esitatud selgitused ei ole piisavad või ei kõrvalda hankija põhjendatud kahtlusi pakkumuse realistlikkuse ja lepingu nõuetekohase täitmise võimekuse osas, on hankijal õigus pakkumus tagasi lükata RHS § 115 alusel.“

18.06.2026 on Ühispakkujad vastanud:

- 1) esitanud RHS § 115 alusel ülevaate, hinnakalkulatsioonid ja selgitused saali (üldpind ca 250 m<sup>2</sup>) ning kaasnevate ruumide remonditööde maksumuse kujunemise kohta;
- 2) kinnitanud, et Ühispakkujate pakkumus on konkurentsivõimeline, realistlik hind põhineb tööprotsesside säästlikul planeerimisel, materjalide taaskasutusel oma tarbeks ja optimeeritud;
- 3) esitanud selgitused Maksumustabeli osa „Saal 133“ kohta (positsioonid 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13);
- 4) kinnitanud, et märgitud hind sisaldab kõiki tehnilises kirjelduses nõutud töid ja materjale ukse täielikuks ning kasutusvalmis paigaldamiseks, et *eelnimetatud positsioonide (5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13) hinnad sisaldavad kõiki tehnilises kirjelduses nõutud töid, materjale, tööjõukulu, abimaterjale, transporti, demonteerimist, jäätmekäitlust, paigaldust, lõppviimistlust, kontrolltoiminguid ja nõuetekohast dokumentatsiooni, mis on vajalikud tööde terviklikuks ning kasutusvalmis üleandmiseks;*
- 5) esitanud selgitused valgustuse ja elektritööde maksumuse kohta (Maksumustabeli

positsioonid: 18 (Garderoob 113), 25 (Garderoob 117), 32 (Garderoob 123), 39 (Garderoob 124), 44 (Koridorid 106, 112, 118 ja 128), 55 (Duširuum 114), 66 (Duširuum 122) ja 77 (Duširuum 125));

- 6) kinnitanud, et kõigi arvestatud LED-valgustite kasulik tööiga on vähemalt 50 000 tundi;
- 7) kinnitanud, et duširuumide (114, 122, 125) ja garderoobide jaoks valitud valgustid ja elektripaigaldised sobivad märgadesse ja niiskettesse ruumidesse, vastavad nõutavale kaitseastmele (IPklassile, mis tagab vajaliku niiskus- ja veekaitse) ning vastava ruumiklassi kasutustingimustele, esitanud selgitused paigaldusmaterjalide kohta (mida materjalide üldmaksumus sisaldab ja et märgitud positsioonide hinnad sisaldavad täielikult: valgustiheduse arvutust (või tootjapõhist valgustuslahenduse kontrolli), vajalikke kaabeldus- ja ühendustöid, paigaldustöid, elektripaigaldise mõõteprotokollide koostamist, vajadusel valgustiheduse kontrollmõõtmisi, transpordikuluseid, abimaterjale ning muid tööde teostamiseks vajalikke kõrvalkuluseid;
- 8) kinnitanud, et positsioonide (18, 25, 32, 39, 44, 55, 66, 77) hinnad sisaldavad kõiki tehnilises kirjelduses nõutud töid, materjale, tööjõukulu, abimaterjale, paigaldust, ühendamist, kontrolltoiminguid ja dokumentatsiooni, mis on vajalikud valgustuse ja elektripaigaldiste nõuetekohaseks ning kasutusvalmis üleandmiseks.

Vastusele on lisatud dokumendid materjalide kohta ja tehnilis-majanduslik põhjendus OSB-plaatide kasutamise otstarbekuse kohta aluspõrandas.

25.06.2026 on Hankija veel kord pöördunud Ühispakkujate poole<sup>4</sup>: „Pakkuja madala maksumuse selgitustes esitatud kulud on nähtuvalt suuremad, kui pakkuja enda pakkumuses esitatud maksumused, mistõttu selgitused ei kinnita pakkumuse maksumuse realistskust ning hankijal on alus kahelda pakkumuse maksumuse usaldusväärsuses. See võib viia pakkumuse tagasilükkamiseni RHS § 115 alusel.“

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Hankija 25.06.2026 pöördumises polegi midagi konkreetset nõutud. Ühispakkujad on vastanud 29.06.2026 Hankijale, kuid seal, kus esitatakse Hankijale selgitustaotlusi, mistõttu on Hankija seda vastust lugenud alles 22.07.2026. Seega vaidlusaluse otsuse vastu võtmisel ei saanud Hankija olla teadlik Ühispakkujate 29.06.2026 vastusest.

29.06.2026 on Ühispakkujad selgitanud järgmist<sup>5</sup>: „Käesolevaga esitame RHS § 115 alusel detailse ülevaate, hinnakalkulatsioonid ja selgitused spordisaali (üldpind ca 250 m<sup>2</sup>) ning kaasnevate ruumide remonditööde maksumuse kujunemise kohta. Meie pakkumuse konkurentsivõimeline ja realistlik hind põhineb tööprotsesside säästlikul planeerimisel, materjalide taaskasutusel oma tarbeks ja optimeeritud tehnilistel lahendustel (RHS § 115 lg 7 punktid 1 ja 2). Käesolevaga kinnitame, et kõik meie selgitustes esitatud kulud vastavad täielikult meie pakkumuse maksumustabelis esitatud maksumustele. Võimalik mulje lahknevusest võib olla tingitud asjaolust, et juhul, kui Hankija küsimus puudutas korraka mitut pakkumuse positsiooni, on selgitustes esitatud nende positsioonide koondmaksumus.“

Näited kulude summeerimise kohta vastavalt Hankija küsimustele:

1. Küsimus positsiooni „5. Põrandakonstruktsiooni täielik vahetamine“ kohta Hankija palus eraldi välja tuua olemasoleva põrandakonstruktsiooni demonteerimise, jäätmete äraveo ja

---

<sup>4</sup> Sõnumi ID 1108066

<sup>5</sup> Sõnumi ID 1109490

*utiliseerimise, uute laagide, 28 × 145 mm täispunnlauast põranda, kinnitusvahendite, abimaterjalide ning paigaldustööde maksumuse. Selgitus: meie esitatud detailne kalkulatsioon hõlmab maksumustabeli positsioonide 5 ja 6 koondmaksumust.*

*2. Küsimus positsiooni „9. Lae remont ja viimistlus“ kohta Hankija palus täpsustada tööde mahtu, arvestatud pindu, kasutatavaid materjale, nende koguseid, ühikhindu ning tööjõukulu. Selgitus: meie esitatud detailne kalkulatsioon hõlmab maksumustabeli positsioonide 9 ja 10 koondmaksumust. Sama põhimõtet ehk seotud pakkumuse positsioonide koondamist on rakendatud ka teiste Hankija küsimuste puhul. Kinnitame, et meie pakkumuse kogumaksumus on realistlik, sisaldab kõiki hankelepingu täitmiseks vajalikke kulusid ning tagab hankelepingu nõuetekohase täitmise.“*

**10.** Hankija on RHS § 115 lg 8 alusel lükanud tagasi Ühispakkujate pakkumuse (edaspidi Otsus) ja põhjendanud Otsust järgmiselt: „Arvestades hanke esemeks oleva teenuse sisu ja mahtu tekkis Hankijal kahtlus, et pakkuja pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal.

*Seetõttu esitas Hankija pakkujale RHS § 115 lg 1 alusel selgituste nõude pakkumuse maksumuse põhjendatuse kohta. Pakkuja esitas Hankija nõudele omapoolsed selgitused ning täiendavad arvutused. Pakkuja poolt esitatud kulude struktuur ja maksumused ületavad pakkuja enda pakkumuses (maksumustabelis) esitatud maksumusi. Selgitused ei ole kooskõlas pakkumuse sisuga ega kinnita pakkuja võimet täita hankelepingut pakutud hinnaga. Pakkuja selgitused ei kõrvaldanud Hankija põhjendatud kahtlust pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse osas ning Hankijal on alus kahelda pakkumuse maksumuse usaldusväärsuses. Kuna pakkuja selgitused ei kõrvaldanud Hankija kahtlust pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse osas, lükkab Hankija pakkumuse tagasi RHS § 115 lg 8 alusel.“*

Hankija on asunud Otsuses seisukohtadele, et:

- 1) Ühispakkujate esitatud kulude struktuur ja maksumused ületavad Ühispakkujate pakkumuses (Maksumustabelis) esitatud maksumusi;
- 2) selgitused ei ole kooskõlas pakkumuse sisuga ega kinnita võimet täita hankelepingut pakutud hinnaga, selgitused ei kõrvaldanud Hankija põhjendatud kahtlust pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse osas ning Hankijal on alus kahelda pakkumuse maksumuse usaldusväärsuses.

Vaidlustuskomisjon võtab alljärgnevalt seisukoha selles, kas Hankija põhjendused on õiged ja saavad olla aluseks lükata Ühispakkujate pakkumus RHS § 115 lg 8 alusel tagasi. Vaidlustuskomisjoni kontroll vaidlusaluse Otsuse õiguspärasuse üle piirdub antud juhul sellega, kas Hankija sai Kolmanda isiku selgituste põhjal asuda seisukohale, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal.

**10.1.** Hankija selgitustaotlus põhjendamatult madala maksumuse selgitamiseks peab viitama tuvastatud madala hinna kahtlusele ja olema minimaalselt piisava täpsusastmega, et pakkuja saaks anda asjakohase vastuse Hankija kahtluste kohta.

Hankija viitas 17.06.2026 selgitusnõudes Vaidlustajale RHS § 115 lg-le 1 ja palus *esitada kirjalikud selgitused ning neid kinnitavad tõendid pakkumuse maksumuse kujunemise kohta*. Seejärel on Hankija viidanud konkreetsetele positsioonidele, mille kohta selgitusi tahetakse, p-ides 3-10 nõudnud kinnitusi ja selgitusi.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija selgitustaotlus on mõnevõrra ebaselge - ei saa üheselt väita, et see koosneks kahest osast: selgituste küsimine esitatud maksumuse kohta ja selgituse ning kinnituste küsimine positsioonide, jne kohta. Ühispakkujad võisid järeldada, et tuleb vastata ainult Hankija konkreetsetele küsimustele ja esitada nõutud kinnitused. Kuid Ühispakkujad pidid mõistma seda, et vähemalt Hankija selgitustaotluses välja toodud positsioonide, küsimuste ja kinnituste nõuete osas peavad Ühispakkujad tõendama Hankijale seda, et nende esitatud maksumused on reaalsed, pole põhjendamatult madalad.

25.06.2026 Hankija kirjast Ühispakkujatele tuleneb see, et Hankija pole rahul Ühispakkujate selgitusega, esitatud kulud on suuremad kui pakkumuses esitatud maksumused. Sisuliselt on Hankija 25.06.2026 andnud Ühispakkujatele veel ühe võimaluse selgitusi oma pakkumuse maksumuse kohta esitada.

**10.2.** Ühispakkujad on kõigepealt Hankijale vastuseks selgitanud, et *pakkumuse konkurentsivõimeline ja realistlik hind põhineb tööprotsesside säästlikul planeerimisel, materjalide taaskasutusel oma tarbeks ja optimeeritud tehnilistel lahendustel* (viide RHS § 115 lg 7 p-idele 1 ja 2).

Milles see tööprotsesside säästlik planeerimine seisneb, mida konkreetsetelt tähendab materjalide taaskasutus ja milliseid optimeeritud lahendusi Ühispakkujad kasutavad, Ühispakkujate selgitustest ei tulene.

**10.3.** Vaidlust ei saa olla selles, et Ühispakkujate 18.06.2026 vastusele Hankijale esitatud osad maksumused erinevad Maksumustabelis toodud maksumustest.

Positsiooni 5 selgitustes esitatud summa ületas Maksumustabelis esitatud summas 2 150,00 euro võrra. Positsiooni 6 kohta esitati Maksumustabelis 950 eurot, selgitusest 0 eurot. Positsiooni 8 Maksumustabelis esitatud summa oli 100 eurot võrra väiksem selgituses esitatud summast. Positsiooni 9 Maksumustabelis esitatud summa oli 1000 eurot võrra väiksem selgituses esitatud summast.

Kui lähtuda Ühispakkujate täiendavatest selgitustest, siis:

- 1) ületas positsioonide 5 ja 6 selgituses esitatud summa Maksumustabelis toodud summat 1 200,00 euro võrra;
- 2) ületas positsioonide 9 ja 10 selgituses esitatud summa Maksumustabelis toodud summat 100 euro võrra;
- 3) valgustuse ja elektritööde kalkulatsioon oli Maksumustabelis toodud summast 140 eurot võrra väiksem.

Ühispakkujad oli Hankijale antud selgituses esitatud maksumused, mis 1260 euro võrra suurendavad Maksumustabelis toodud kogumaksumust.

Seega on õige Otsuses toodud põhjendus, et Ühispakkujate esitatud kulude struktuur ja maksumused ületavad Ühispakkujate pakkumuses (Maksumustabelis) esitatud maksumusi.

**10.4.** RHS § 115 alusel läbi viidava kontrollimenetluse eesmärk on selgitada välja, kas pakkuja suudab hankelepingu täita pakkumuses esitatud hinnaga. Kui hankija küsib selgitusi ja pakkuja esitab kulud, mis on suuremad kui pakkumuses märgitud, võib Hankija järeldada, et pakkuja ei ole suutnud tõendada, kuidas on võimalik sõlmitavat hankelepingu pakkumuses

esitatud maksumusega täita.

Kuigi Ühispakkujad kinnitavad, et Maksumustabelis toodud kogumaksumusega hankelepingu täidetakse, siis Hankijale vastuses esitatud osad maksumused näitavad, et kogumaksumus peab olema kõrgem. Käesoleval juhul pole tegemist olukorraga, kus suuremaid kulusid on võimalik katta mingite teiste kulude arvelt. Ühispakkujad pole seda väitnud ega ka tõendanud.

Asjaolu, et ei ole ette nähtud avansse ega vahemakseid enne tööde täielikku lõpetamist ja vastuvõtmist, ei tõenda, et tegemist pole põhjendamatult madala maksumusega.

Oluline on ka see, et RHS § 115 alusel läbi viidavas kontrollimenetluses ei saa pakkuja oma pakkumuse maksumust põhjendada üldise kinnitusega. Riigikohus on lahendis 3-20-924 (p 31.) asunud seisukohale, et *kui hankija on juba algatanud kontrolli, et kõrvaldada kahtlus pakkumuse maksumuse põhjendatuses, ei ole põhjendatud usaldada pakkuja kontrollimatut vastust hankija selgitusnõudele (Riigikohtu halduskolleegiumi otsus nr 3-19-1825/50, p 17). [---]*

Vaidlustajal ei saanud olla põhjendatud ootust, et Hankija pöördub tema poole uute selgitustaotlustega nii kaua, kuni saab vastuse, milles oleksid esitatud piisavad selgitused veenmaks Hankijat, et Vaidlustaja pakkumus ei ole põhjendamatult madala maksumusega ja pakutud hinnaga on hankelepingu nõuetekohane täitmine võimalik.

**10.5.** RHS § 115 lg 1 sätestab, et *kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust [---].* RHS § 115 lg 8 sätestab, et *kui hankija kontrollib selgitust ja hindab esitatud tõendeid, konsulteerides vajaduse korral pakkujaga. Kui hankija leiab endiselt, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, või kui pakkuja ei esita hankijale nõutud selgitust, lükkab hankija pakkumuse põhjendatud kirjaliku otsusega tagasi.*

RHS § 115 lg-test 1 ja 8 nähtub, et otsuse selle kohta, kas pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal või mitte, teeb hankija vastava kahtluse tekkimisel lähtudes pakkuja selgitusest ning esitatud tõenditest. Hankija võib tagasi lükata ka sellise pakkuja pakkumuse, kelle esitatud pakkumust ta peab temal olemasolevate teadmiste põhjal põhjendamatult madala maksumusega pakkumuseks ning pakkuja ei ole vaatamata hankija asjakohas(t)ele selgitustaotlus(t)ele sellist kahtlust kõrvaldanud.

Olukorras, kus Ühispakkujate esitatud selgitused näitavad pakkumuses esitatust kõrgemat kogumaksumust, ei pea Hankija pakkumuse tagasilükkamiseks tõendama, et Vaidlustaja pakkumus on põhjendamatult madal.

Riigikohus on otsuse 3-20-2362 p-is 25.1 põhjendamatult madala pakkumuse kontrollist rääkides mh selgitanud, et *pakkumuse tagasilükkamine on vajalik näiteks siis, kui esineb tõsine oht, et leping jääb täitmata [---].* Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et oht lepingu täitmata jätmisele esineb ka siis, kui pakkuja jätab esitamata selgitused, mis sellise ohu puudumist võiksid kinnitada.

**10.6.** Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus

Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamiseks on kooskõlas RHS § 115 lg-dega 1 ja 8, see on piisavalt põhjendatud, läbipaistev ja kontrollitav (kooskõlas RHS § 3 p-iga 1) ning selle kehtetuks tunnistamiseks alus puudub.

#### **11. Vaidlustusmenetluse kulud**

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija on tähtaegselt taotlenud lepingulise esindaja kulude väljamõistmist kokku summas 2213,40 eurot (käibemaksuga), 10,5 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasega 210,8 (käibemaksuga). Vaidlustuskomisjon peab seda kulu vajalikuks ja põhjendatuks.

Hankija esindaja selgituste järgi on Hankija kohaliku omavalitsuse üksus, kes on eriviisiline käibemaksukohustuslane. Kohalik omavalitsus registreeritakse käibemaksukohustuslasena üksnes juhul, kui ta tegeleb ettevõtlusega käibemaksuseaduse tähenduses (KMS § 2 lg 2). Riigihangete läbiviimine ja ehitusteenuse tellimine riigihanke kaudu on avaliku ülesande täitmine ning ei kvalifitseeru käibemaksuseaduse mõttes ettevõtluseks. Kohaliku omavalitsuse üksusel tekib sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus ainult ettevõtlusega seotud kaupade ja teenuste puhul. Kui kaupa või teenust kasutatakse nii maksustatava ettevõtluse kui ka mittemaksustatava avalik-õigusliku tegevuse tarbeks, tuleb rakendada proportsionaalset mahaarvamist (KMS § 29 lg-d 4 ja 5).

Seega tuleb Vaidlustajalt Hankija kasuks välja mõista 2213,40 eurot (käibemaksuga).

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)